

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะคือสังขาร แต่ใครแสดง การแสดงมา ถ้าหัวใจมันยังไม่สะอาดผ่องแผ้ว สังขารนั้นมันหมองไปด้วยทิวฏฐิมานะของตน แต่ถ้าจิตใจนั้นสะอาด สังขารคือสังขาร สังขารความจริงเป็นสังขารความจริงไง ถ้าสังขารความจริง เห็นใหม่ ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันเป็นสังขารอย่างนั้น แต่ธรรมชาติมันแปรปรวน ธรรมชาตินั้นมันเวียนว่ายตายเกิด นั่นคือสังขาร แต่ถ้าเป็นอริยสังขาร เป็นอริยสังขารมันเหนือใจ มันเหนือการแปรปรวนนั้น ถ้าเหนือการแปรปรวนนั้น เหนือการแปรปรวนนั้นอยู่ในการแปรปรวนนั้นได้อย่างไร การอยู่ในการแปรปรวนนั้น เห็นใหม่ สังขาร สังขารความจริง

บอกว่าเราบิณฑบาตจะบิณฑบาตไหว้ใหม่

บิณฑบาตไหว้แน่นอน ใครๆ ก็ทำได้ เพียงแต่ทำดีหรือทำเลวเท่านั้นเอง ทำแล้วมันดีหรือมันเลว ใครจะทำไมไม่ได้ ใครก็ทำได้ ทำได้ทั้งนั้นแหละ แต่ทำแล้วดีหรือเลว แต่ถ้ามันเลวละ เราก็ทำเหมือนกัน แต่เพราะจิตใจของเรา เราเห็นว่าความสะอาดสบายของเรา ความพอใจของเรานั้นคือความถูกต้อง แต่ถ้ามันไปทำดีละ ทำดี ผลกระทบมันมีทั้งนั้นแหละ ผลกระทบ เห็นใหม่

สิ่งที่บิณฑบาตเป็นวัตร คำว่า “บิณฑบาตเป็นวัตร” ใช่มั้ย สิ่งที่เขาจะใส่บาตรของเขา เขาตั้งเจตนาของเขา เขาก็ปรารถนาบุญกุศลของเขา จิตใจของคนมันเรรวน จิตใจของคนมันสูงมันต่ำ จิตใจของคนมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อารมณ์ของคนมันบริหารจัดการยาก ถ้าอารมณ์ของคนมันจัดการยากใช่มั้ย ความพอใจของเขา ถ้าความพอใจของเขานะ นั่นเรื่องของโลก แต่ถ้าเป็นธรรมละ เป็นธรรม เราบิณฑบาตเป็นวัตร

ข้อวัตรของเรา ข้อวัตรของเรา วัตรปฏิบัติของเรา ถ้าวัตรปฏิบัติของเรา เพราะการที่วัตรปฏิบัติ เห็นใหม่ ของสุข-ของดิบ ของที่มันเป็นของดิบต้องกลายเป็นของสุข ถ้ามันสุขแล้วมันกลับมาดิบไม่ได้ ระหว่างที่ดิบมันจะไปสุข วิธีการๆ ข้อวัตรนี้มันจะส่งเสริม ส่งเสริมใจ เห็นใหม่

การยกเข้าหมู่เวลาลงอุโบสถสังฆกรรม เขาทำวินัยกรรมกัน เขาทำวินัยกรรมของเขา มีการกระทำของเขา การกระทำของเขามันต้องมีความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา ความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา ยิ่งมีความสะอาดบริสุทธิ์ขนาดไหน การกระทำนั้นมันยิ่งส่งเสริม แต่ถ้ามันเป็นความมัวหมองละ มันเป็นโมฆิยะ มันเป็นโมฆะ มันเป็นการกระทำนั้นไม่มีผล สิ่งที่ไม่มีผล สิ่งที่ไม่ดีหรือทำแล้วละ

ถ้าทำดีมันก็เป็นความดีขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะอะไร เพราะมันมีสัจย์ มันมีสัจจะความจริงในใจของเรา ถ้าจิตใจของเรามันไม่มีสัจจะความจริงขึ้นมา ของคิบบ ของคิบบมันจะเน่า ของคิบบไม่มีการรักษาแล้วมันเสียหายหมดแหละ ถ้ามันเสียหายขึ้นมา แต่ข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นเครื่องดำเนิน ทำให้ก้าวเดินไป ถ้ามันก้าวเดินไป มันจะทำของคิบบให้เป็นของสุก ถ้าทำของคิบบให้เป็นของสุก มันเป็นประโยชน์กับใครละ? มันก็เป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นๆ ใจดวงที่มีการกระทำนั้นนะ ใจดวงนั้นอยู่ที่ไหนละ ใจของเขากับใจของเรา

เวลาเราไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นพระอรหันต์ เราไปกราบไหว้ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านเป็นพระอรหันต์ เราอยากเป็นใหม่ละ เราอยากเป็นก็ใจของเราใจ ใจของเราอยากเป็น เราอยากได้ใจของเรา เราอยากได้ความเป็นจริงของเรา สิ่งที่เป็นของครูบาอาจารย์นั้นก็สาธุ! เป็นอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ท่านได้ขวนขวายของท่าน ท่านทำของท่านด้วยความปรารถนาของท่าน ถ้าทำสมความปรารถนาของท่านนะ อันที่สมความปรารถนามา คุณพ่อแม่สิ พ่อแม่ของเราทำมาหากินมา เขาหวังลูกหวังหลานทั้งนั้นแหละ อยากให้มีสติมีปัญญา อย่าให้เป็นเหยื่อ อย่าเชื่อเพื่อน อย่าต่างๆ ไป

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้วท่านทำมา ท่านหวงตรงนี้ใจตรงนี้มันเป็นข้อวัตร เป็นเครื่องดำเนิน มันเป็นหนทาง หนทางเข้าไปสู่สังฆกรรม ถ้าหนทางนั้นไม่มีจะไปกันอย่างไร หนทางนี้สำคัญมาก หนทางนี้สำคัญมาก แต่หนทางนี้สำหรับหัวใจคิบบๆ ที่มันจะก้าวเดินอันนั้น แต่หัวใจของครูบาอาจารย์เราท่านใช้หนทางนั้นจนสิ้นกระบวนการ จบกระบวนการการใช้หนทางนั้นแล้ว ฉะนั้น หนทางนั้นท่านถึงรักษาของท่านไว้

แต่คนที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์มันทำลายหนทางนั้นทั้งหมดแหละ ว่า “หนทางนี้มันเป็นความว่าง มันปล่อยางแล้ว อันนั้นเป็นอรรถกถาญาณุโยค เป็นการลำบากเปล่า เป็นการทำแล้วไม่มีประโยชน์” เพราะอะไร เพราะเขาไม่เคยทำ ถ้าเขาไม่เคยทำ เขาไม่มีวิธีการของเขา เขาไม่รู้จัก

หนทางไถ หนทางนั้นมันไม่บำรุงรักษาหรือ หนทางนั้นควรบำรุงรักษานะ นี่หนทางเฉยๆ นะ มันยังไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง อรูปปธรรม อรูปธรรมนะ คุณิ เราทำสัมมาสมาธิ ใครทำความสงบของใจได้นะ มันเป็นความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์จริงๆ ใครบวช ใครเรียนแล้วนะ อย่างน้อยทำความสงบของใจให้ได้ก่อน ถ้าใจมันสงบแล้วมันมีคุณค่าอะไร คนเรา คนที่เขาที่มีความคิดดี มีปัญญาที่ดี เขาดำรงชีวิตในความถูกต้องดีงาม เราเห็นแล้วเราชื่นชมไปกับเขา คนที่มีความเห็นผิด มีความโต้แย้งในใจ เป็นจี้ข้าของพญามาร ใช้ชีวิตไปโดยสำมะเลเทเมา ใช้ชีวิตของเขาไปโดยที่ไม่เป็นประโยชน์กับเขา นี่เรารู้ เรารู้เห็น นี่ปัญญาของเขา ความรู้สึกนึกคิดของเขาทำให้ชีวิตของเขาเป็นแบบนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของเราะ ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ข้อวัตรปฏิบัติอันนั้นมันทำให้หัวใจนั้นเข้าไปสู่สังขารอันนั้น ถ้าเข้าไปสู่สังขารอันนั้น คนที่เขาดีสติปัญญาของเขา เขาใช้ชีวิตของเขา เพื่อคุณงามความดีของเขา เพื่อประโยชน์ของเขา ประโยชน์ชาตินี้และชาติหน้า ประโยชน์ในภพปัจจุบันนี้กับภพข้างหน้า แต่เราก็บอกว่ามันมีภพชาตินี้อันเดียว มันมีเฉพาะปัจจุบันนี้ ข้างหน้ามันไม่มี

ถ้าข้างหน้ามันไม่มีนะ เวลาเราเกิดกันมา เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์เท่ากัน การเกิดทางวิทยาศาสตร์ การเกิดทางโลกนี้เท่ากัน แต่มันแตกต่างกันด้วยอำนาจวาสนาบารมี อำนาจวาสนาบารมี เหมือนกับที่เราทำบุญกันอยู่ที่นี่แหละ เรามาทำบุญกันอยู่ที่นี่ เราเสียสละ เรามาเพิ่มพูนบารมีของเรา คำว่า “เพิ่มพูนบารมีของเรา” เขาเรียกว่ามันมีพละมีกำลัง ถ้าจิตใจมีกำลัง มันฝืนความคิดได้หมดเลยละ คนที่คิดดี ทำดีของเขา เขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาพัฒนาใจของเขา

พันธุกรรมของใจ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราเกิดมาเหมือนกัน แต่จิตใจของเรา มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันทำลายตัวเองตลอด ทำลายตัวเองแล้วจะทำลายผู้อื่นทั้งนั้นแหละ เพราะมันทำลายตนก่อน ทำลายตน เบียดเบียนตนแล้วเบียดเบียนผู้อื่น เบียดเบียนตนก่อน แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนาบารมีเขาไม่เบียดเบียนตน เขาทำตนให้เป็นประโยชน์กับสังคม เขาทำตนให้เป็นประโยชน์กับคนอื่น นั่นละ เพราะปัญญาเขามี เพราะปัญญาเขามี เพราะปัญญาอันนี้ สิ่งที่เขาทำมันจะพัฒนาไป ถ้ามันพัฒนาไป ถ้าใครทำความสงบของใจได้มันเห็นคุณค่าแบบนี้

ถ้าเห็นคุณค่า ถ้าใครทำความสงบของใจได้ บวชเรียนแล้วหรือมาปฏิบัติแล้ว อย่างน้อยขอให้ทำจิตใจให้มันสงบ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้วนะ มันมีคุณค่าเหนือโลก เหนือวัตถุ เหนือปัจจัย เหนือสิ่งที่โลกเขาชิงกัน โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ สรรเสริญนินทา ถ้าจิตใจของเขาไม่มีหลักมีเกณฑ์ มีแต่คนสรรเสริญ สรรเสริญ เขาเขินขอกก็ล่องลอยไปกับลมปากของคน ลมปากของคน คนเขามีลมปาก เขามายกขยอปอขึ้น เขาหวังอะไรล่ะ แล้วการยกขยอปอขึ้น ลมปากของคนทำให้คนนั้นลอยขึ้นไป เขาได้ประโยชน์อะไรล่ะ

แต่ถ้าเขามีสติปัญญาของเขา สรรเสริญนินทา ใครจะสรรเสริญนินทาขนาดไหนนั้น ลมปากของคน มันไม่สามารถทำให้จิตใจนั้นฟูเฟื่องขึ้นไปได้ จิตใจดวงนั้นจะมีสติปัญญาของเขา จิตใจดวงนั้นจะมีประโยชน์กับเขา ถ้าจิตใจมีประโยชน์กับเขา คนที่ทำสมาธิได้มันเห็นคุณค่าอันนั้นแล้วมันมีจุดยืนไง มันไม่เป็นเหยื่อของการสรรเสริญนินทาของใคร เราทำได้ดีมันก็เป็นความดีของเราในหัวใจ เราทำของเราแล้วมันไม่ได้ดี มันมีแต่ความทุกข์ยาก มันมีแต่ความบีบคั้นๆ ความบีบคั้นอันนี้ใครเป็นคนทำมา? เราทำมา นี่อำนาจวาสนาบารมีของคน

ทางโลก ทางโลกเขามองว่าคนเกิดมาแล้วมีค่าเท่ากันๆ...ใช่ มันมีค่าเท่ากันในความเป็นธรรม เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมะสาธุการที่เราเห็น เห็นทุกคนมีคุณค่าเท่ากัน แต่ในหัวใจๆ ถ้าในหัวใจมีคุณค่าเท่ากัน เวลาปฏิบัติแล้วก็ต้องได้ศีล สมาธิ ปัญญาเหมือนกัน คนที่ปฏิบัติ นั่งกัน ๑๐๐ คน ได้สมาธิอยู่คนเดียว อีก ๕๕ คนไม่ได้อะไร ได้แต่ความทุกข์ ได้แต่ความบีบคั้น ทำไมมันไม่เท่ากันล่ะ มันไม่เท่ากัน แล้วจะไปยิงหัวใครล่ะ เพราะมันเอาเปรียบ ไอ้คนนั้นเอาเปรียบไอ้ ๕๕ คนนั้น เอาอย่างนั้นหรือ เห็นไหม นี่ความคิดของโลก

แต่ถ้าความคิดของธรรม ความคิดของธรรม “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” มันต้องมีเหตุ มีการกระทำ การเกิดเป็นมนุษย์นี้ก็มีต้นสายปลายเหตุมา เกิดมาแล้วคิดดีคิดชั่วมันก็มีต้นสายปลายเหตุเหมือนกัน เวลาที่มีต้นสายปลายเหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้เราตัดแปลงของเราไง เราตัดแปลง เราแก้ไข โลกเขาก็เห็นกัน สิ่งที่เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา แต่เราก็ทำเพื่อประโยชน์ของเรา ประโยชน์ของเรา ประโยชน์หัวใจใจ ทำประโยชน์ของคนหนึ่งแล้วโลกก็เห็นว่าพระเห็นแก่ตัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทิ้งทั้งสามเนรราหุล ทิ้งหมดเลย ทิ้งสถานะของกษัตริย์ เห็นแก่ตัวๆ

จะให้ใครนับหน้าถือตา จะให้คนยกย่อง...ไปแสดงหนังไป หนังโหมยฉานั่นนะ แสดงหนังก็ได้ หนังเขาทำได้ทั้งนั้นแหละ นั่นมันเรื่องการแสดง มันเรื่องการแสดง เรื่องการประชาสัมพันธ์ มันเรื่องไร้สาระสำหรับชาวพุทธที่จิตใจเป็นธรรม แต่ถ้าชาวพุทธตามกระแสโลกเป็นกระแสนั้นแหละ สร้างกระแสกันขึ้นมา แล้วก็ล่อแมงเม่าเข้าไปติดกองไฟนั่น ทุกคนก็ต้องการกระแสนั้น อยากจะให้คนนับหน้าถือตาไง แต่ถ้าเราทำของเรา เราทำเพื่อหัวใจของเรา

ใครทำก็ทำได้ จะทำดีหรือทำเลว ทำดี ดีในหัวใจ ทำเลว อยากให้คนยกย่องสรรเสริญ ทำดี ทำดีในหัวใจ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถึงที่สุดแล้วจิตนี้ต้องเวียนว่ายตายเกิด ขอให้มันมีบุญกุศลไปกับเรา เราเป็นคนสร้างเอง เราเป็นคนทำเอง เราทำมากับมือ เราทำแล้วเราจะไปสงสัยที่ไหน เราทำเองทั้งนั้นแหละ เรามีครูบาอาจารย์ชักนำนะ ชักนำไปสิ่งที่ดีๆ เราทำสิ่งที่ดีๆ ของเรา ความดีคือความดี ไม่ต้องให้ใครนับหน้าถือตา ไม่ต้องให้มีใครรู้จัก ความดีเป็นความดี ในตัวมันเอง เอวัง